

Et godt skår

Det er naturligvis ikke kun metalfund, som kan være interessante. At gå ud på en mark, der har ligget vinterpløjet, er altid spændende. Naturligvis især, hvis der er boplads på stedet, og fundene ligger renvaskede på overfladen. Det er efterhånden sjældent at se vinterpløjede marker, men i den forgangne vinter var mulighederne bedre.

Undertegnede gik i det tidlige forår en tur (uden detektor) på en pløjemark i Knudsker, hvor der er en Østersø-plads. Vi har tidligere samlet potteskår op, men ikke fundet metal fra perioden (sen vikingetid).

Jeg samlede en del keramik op, et par slibesten og brændt lerklining. Hjemme igen blev fundene lagt til tørre på en avis, inden de blev vasket og igen lagt til tørre.

Da jeg så ville sortere dem og lægge dem i poser, opdagede jeg et usædvanligt skår. Der var hverken tale om et randskår eller et flot ornamenteret skår. Nej, dette var et lille uanseligt skår med en usædvanlig glinsende overflade. På indersiden var det sortbrændt. Da jeg samlede det op på

marken, lignede det et ganske almindeligt potteskår, men efter afvaskning viste det sig ikke at være af keramik, men af klæbersten. Så er spørgsmålet, om resten af karret kan findes på marken - det er i hvert fald noget, som vi vil være opmærksomme på.

Klæbersten forekommer sjældent på Bornholm, der kendes nogle få tenvægte og skår. Havde der været en større import af klæberstenskar, burde det også vise sig ved overfladerekognoscering på nogle af de mange kendte Østersøpladser, da det jo ligner almindelige potteskår i formen.

Klæberstenen er sikkert kommet hertil fra Norge ligesom de mange kværnsten af granatglimmerskifer.

Marken i Knudsker blev efterfølgende sået og tromlet, så den var ideel til en detektorafsøgning. Denne gang lykkedes det os at finde metal fra bopladsen bl.a. i form af fibulafragmenter, et vægtlod og et par brændte? dirhemfragmenter.

René Laursen

Klæbersten kaldes også fedtsten, og er et blødt mineral, som kan ridses med en negl. Det er tæt og sejt, og brækker ikke let. Det har et voks- eller perlemorsagtigt skær, og farven spænder fra hvid til grå eller grøn. Det forekommer især i Sydnorge, hvorfra det blev eksporteret til bl.a. Danmark fra 800-tallet i form af gryder og husholdningskar. Klæberstensgryder er ildfaste og opvarmes jævnt og hurtigt. Små brudstykker blev brugt til støbeforme, tenvægte og beskyttere til blæsebælge.